

Bestyrelsens skriftlige beretning for 2021.

Covid-19 og forsinkelse af vaccinationsprogrammet betød, at vi desværre måtte afholde endnu en videogeneralforsamling i 2021. Vi glæder vi os over at vi i år afholder en fysisk generalforsamling i Sorø.

Bestyrelsen har besluttet at afprøve et nyt format for årsmøde og generalforsamling i 2022. Det betyder at Landsforeningen er vært for årsmøde og generalforsamling som afholdes som et dagsarrangement.

På generalforsamlingen, den 5. juni 2021, havde vi den glæde at byde velkommen til Cecilie Julie Nielsen valgt som ny suppleant.

Desværre har vi i januar 2022 sagt farvel til Rudi Rusfort Kragh som, af personlige årsager, besluttede at stoppe i bestyrelsen. Peter Tom-Petersen blev efterfølgende valgt til næstformand og Cecilie Julie Nielsen indtrådte i bestyrelsen.

Fredninger

I 2021 indsendte vi fredningsforslag på Måneporten ved Stokkerup/Lyngby.

I 2021 blev følgende af vores indstillinger fredet: Sonja Polls have og hus i Holte, Edvard Heibergs Anden villa og have i Vanløse og Tyge Hvass eget hus og have i Gentofte.

Cyklebanen i Aarhus blev desværre afvist.

Bestyrelse og udvalgsformænd afholdt i oktober et møde med formanden for Det Særlige Bygningssyn Jens Toftgaard samt Caspar Jørgensen og Mia Kroer Ræbild, begge fra Slots- og Kulturstyrelsen. På mødet blev fredningsstrategi for de næste 10-15 år fremlagt og diskuteret.

Det er ingen hemmelighed, at vi i By og Land finder, at alt for få bygninger og grønne områder bliver fredet. Det gælder inden for alle områder: Nyere tids arkitektur, ældre bygninger og de grønne områder. Vi ser stadig frem til at Styrelsen i 2022 prioriterer nye fredninger.

Den nye strategi udmøntes inden for rammerne af den nuværende lovgivning. Der er desværre ikke lagt op til en ændring af fredningsloven. Det er vi kede af.

Fra vores side har vi igennem flere år talt for en ændring af loven således, at det bliver muligt at frede kulturmiljøer. Ifølge Styrelsen gælder det i første omgang om at få afdækket, hvor der er huller og mangler i fredningerne. Det er dog glædeligt, at Jens Toftgaard har stort fokus på Nyere Tids Arkitektur. Grethe Pontoppidan, formand for udvalget for Nyere Tids Arkitektur, har deltaget i 6 interne arbejds møder med Slots- og kulturstyrelsen. Tak til Grethe for denne indsats.

Slots- og Kulturstyrelsen har fredet yderligere 13 bygninger og omgivelser på Nyholm, flådens tidligere leje i København. Det er godt. Fredningsforslaget var i høring frem til august 2021. Vi udarbejdede et høringssvar, med forslag om, at hele dette betydningsfulde, historiske område fredes som et samlet kulturmiljø. Som det ser ud nu, er der 4 områder, hvor der ikke er fredet bygninger eller omgivelser. Vi frygter at disse 4 områder overlades til glubske investorer. Udviklingen af disse 4 områder afhænger nu af den lokalplan som Københavns kommune vedtager.

Stor tak til medlemmerne for det store, faglige og indsigtsfulde arbejde og engagement, som lægges i udvalgenes arbejde for frednings sagen. Læs mere under rapporterne fra de enkelte udvalg.

Også en tak skal rettes til Peter Hee, der repræsenterer By og Land i Det Særlige Bygnings Syn. Landsforeningen ser frem til at fortsætte samarbejdet med enhedschef Merete Lind Mikkelsen og de øvrige medarbejdere i Slots- og Kulturstyrelsen.

Bæredygtighed

Rambøll-rapporten: "Analyse af CO² udledning og totaløkonomi i renovering og nybyg" fra oktober 2020 dokumenterer, at det klimamæssigt, og i de fleste tilfælde også totaløkonomisk, betaler sig at renovere en bygning frem for at rive ned og bygge nyt – det gælder på tværs af enfamiliehuse, rækkehuse, etagebyggerier, erhvervsbyggeri og offentligt byggeri.

LCA-forskning (Livscyklusanalyse) af Kunstakademiets Arkitektskole og DTU slår også fast, i en undersøgelse fra februar 2022, at: "*Restaurering af bindingsværkshus er mere klimavenligt end renovering eller nybyggeri trods varmetab*". Selv om varmetabet, efter en nænsom restaurering af et bindingsværkshus, bliver større end ved en gennemgribende renovering, er det over både en 50-årig og 100-årig periode alligevel mere klimavenligt – fordi nye materialer er langt den største klimasynder.

Vi har tidligere gjort opmærksom på at energirenovering ikke må isolere og ødelægge bevaringsværdier væk. At mindske CO² udledningen er vigtigt, men det må ikke ske på bekostning af de bygningskulturelle værdier. Nu støtter ovennævnte undersøgelse os i, at nænsom restaurering klimamæssigt er at foretrække.

Endvidere analyserer forskere fra Arkitektskolen i Aarhus og Institut for Byggeri og Bygningsdesign på Aarhus Universitet, hvordan man kan renovere og energioptimere bygninger fra 1930 til 1974 med respekt for både klima og kulturel værdi. Analysen er led i en ny Realdania-indsats, som skal skabe forståelse for, at klimahensyn og levende bygningskultur kan gå hånd i hånd. Vi ser frem til at se resultatet af analysen.

Vi vil holde fast i at bæredygtighed skal gå hånd i hånd med respekten for bygnings- og landskabskulturen og bymiljøet. Det betyder at renovering skal ske med nænsom hånd i de bevaringsværdige bygninger; at opsætning af solcelleparker og vindmøller ikke må ske på bekostning af de landskabelige værdier; at opsætning af el lade-standere skal ske med kvalitet og med respekt for bymiljøet; at den mest bæredygtige måde at bygge nyt på er, at bygge med holdbare materialer, i god kvalitet og med solidt og godt håndværk.

Landsforeningen vil sætte yderligere fokus på bæredygtigheds-dagsordenen i den kommende tid.

Projekter og fondsansøgninger:

"En fælles sag"

Med økonomisk støtte fra Realdania, og hjælp fra konsulentfirmaet Ingerfair er der blevet lavet en organisationsundersøgelse af Landsforeningen.

Gennem spørgeskemaundersøgelser og i møder er der blevet spurgt bredt om landsforeningen og vores aktiviteter blandt mange interessenter, der heldigvis har benyttet sig af muligheden for at ytre sig. Både medlemmer og ikke-medlemmer, fagpersoner og ildsjæle, organisationer og enkeltpersoner har givet deres besyv med i undersøgelsen.

Deltagerne var generøse med både komplimenter, ærlighed og idéer til, hvordan arbejdet i fremtiden kan

gøre bygnings- og landskabskulturen til "En Fælles Sag".

Mere samarbejde og netværk, mere arbejde med kulturmiljøer og 'min by' samt fokus på, hvordan bevaring er bæredygtig, er nogle af de anbefalinger, der er kommet ud af Ingerfairs analyse.

Projektet En Fælles Sag foreslår, at der bliver udviklet nye måder at være tilknyttet Landsforeningen på, når man arbejder som en lokal gruppe. Derfor har bestyrelsen besluttet at igangsætte arbejdet med at undersøge en måde at organisere personlige medlemmer på, der måske kan styrke arbejdet for bygnings- og landskabskulturen i lokalområde. Den nye måde at organisere på, kalder vi Lokalafdelinger.

I det kommende år vil en projektgruppe derfor, på bestyrelsen vegne, gennemføre et pilotprojekt i samarbejde med eksisterende lokalforeninger, der ønsker at stille sig til rådighed, samt med helt nyopstartede lokalafdelinger nogle steder i landet, hvor der ikke i dag findes en lokalforening.

Pilotprojektet skal mere konkret afprøve hvordan en fælles medlemsdatabase med fælles udsendelse af kontingentopkrævning, direkte medlemskab i Landsforeningen, lokale undersider på landsforeningens hjemmeside kan styrke det lokale arbejde, for at skabe mere lydhørhed hos politikere og befolkning.

Projektet skal også undersøge mulighederne for at Landsforeningens sekretariat mere aktivt kan understøtte lokalafdelingerne, når der skal laves hvervekampagner i afdelingernes område, for at få flere medlemmer.

Efter pilotprojektet er gennemført og evalueret vil bestyrelsen overveje, hvordan erfaringerne kan omsættes til fordel for at få bygnings- og landskabskulturen gennemslagskraft både folkeligt og politisk

"Frederik den Fjerdes rytterskoler"

For 300 år siden, den 28. marts. 1721, underskrev Frederik den IV fire instrukser vedrørende oprettelsen af 240 såkaldte rytterskoler som er en milepæl inden for dansk skolehistorie. Allan Tønnesen gør status over de 135 skoler som eksisterer den dag i dag i en bog som udkommer i 2022. Vi har modtaget støtte til udgivelse af bogen fra følgende fonde: Dronning Margrethe og Prins Henriks Fond, Bergiafonden, Dansk Lokalhistorisk Fond, Drost Fonden, Helle Lindes Fond, Den Hielmstjerne-Rosencroneske Stiftelse. "Lokalt engagement i bygnings- og landskabskulturen".

"Flere projekter"

Det er vigtigt for Landsforeningen at lave projekter, der kan understøtte bygnings- og landskabskulturens aktivt i hele landet. Derfor arbejder vi lige nu sammen med en vigtigt samarbejdspartner på et projekt, der skal bidrage til lokalt engagement og opmærksomhed på hvordan bygnings- og landskabskulturen kan gå hånd i hånd med bæredygtighed.

Vi glæder os til at kunne løfte sløret for mere.

Netværk for bindingsværk

Netværk for Bindingsværk fortsætter formidlingen som en selvstændig forening i tæt samarbejde med Landsforeningen.

Bestyrelsen for foreningen består af formand Søren Hossy, Søren Vadstrup, Per Godtfredsen og Henriette Soja.

Den 11.-12. november 2021 afholdtes den store Træstadskonference i Helsingør, med deltagere fra alle de nordiske lande, Rusland og selvfølgelig Danmark.

Vi glæder os til at fortsætte samarbejdet.

Indsamling af gaver

100 gaver á 200 kr. kræves der for at kunne anerkendes som §8a-modtager under ligningsloven. Igen i år lykkedes indsamlingen, så nu kan vi gnidningsfrit søge driftstilskud fra Slots- og Kulturstyrelsen. Godkendelsen gør det muligt for gavegiverne at trække beløbet fra i SKAT.

Vi arbejder også på at konkretisere indsamling af testamenterede gaver.

Landsforeningen deltog i den offentlige debat

Landsforeningen har ytret sig i landsdækkende aviser, på TV, på Facebook, i nyhedsbreve, i høringsvar og i direkte henvendelser til folketing og ministre. Emnerne har bl.a. været:

Økonomisk støtte til de bevaringsværdige bygninger.

Håndværkerfradraget må ikke bruges til at forringe bevaringsværdierne

Planloven

Mega-sommerhuse

Byggeri på fortidsminder.

Lovkrav om at kommunerne skal udpege bevaringsværdige bygninger og miljøer;

Kommunale planaftaler med borgerne skal overholdes.

Solcelleparker og vores bevaringsværdige landskaber.

Kan vi redde Ringbo i 11. time?

Bliv klar til kommunalvalget.

Kom i dialog med lokalpolitikere.

Velkommen til de nye kommunalpolitikere.

Nyholm – et helt særligt kulturmiljø.

Indførelse af et armslængdeprincip i den kommunale plan- og byggesagsbehandling;

Arkitekturens Dag

Ligesom de foregående år opfordrer Landsforeningen lokale foreninger til at deltage i Arkitekturens Dag med arrangementer, der sætter fokus på bygnings- og landskabskulturen. I 2022 er temaet: Stedssans. Bladet By&Land, der bliver udgivet i juni 2022, er et temanummer med artikler som dækker begrebet stedssans.

Rejser og udflugter.

En spændende medlemsudflugt til Svendborg i august 2021, blev gennemført med stor succes.

Kulturrejsen til grænselandet, med Peter Dragsbo og Torben Lindegaard som guider og Rudi Rusforth Kragh som tovholder, bliver gennemført i april 2022.

I 2021 måtte vi desværre aflyse bauhaus-turen grundet Covid-19. Det råder vi bod på i 2022, hvor kulturrejsen med temaet "Bauhaus byggeri i Berlin og Dessau" med Helge Torm og Ole Kaae som

arrangører og rejseguider bliver gennemført.

Vi annoncerer gerne lokalforeningers udflugter og besøg i nyhedsbrev og på Facebook.

Bladet BY&LAND

En stor tak til Helge Torm, som med vidende og kyndig hånd redigerer bladet By&Land.

I marts nummeret 2021 var der artikler om fine restaureringer, herunder: Kampmanns "smykkeskrin" i Aarhus. Juni 2021 indeholdt bl.a. en artikel om Frederik den fjerdes "rytterskoler, som fyldte 300 år og restaureringen af Bies have i Hobro. September var et temanummer om kulturmiljøer og december 2021 indeholdt lækre blandede bolsjer.

Udvalgene.

I have-og landskabsudvalget, i planudvalget, i frednings- og bevaringsudvalget og i nyere tids arkitekturudvalget lægger alle medlemmer et meget seriøst og fagligt stor stykke arbejde. Fra bestyrelsens side skal der lyde en stor tak til først og fremmest formændene, men også til alle medlemmerne som støtter op bag landsforeningens arbejde.

Der henvises i øvrigt til udvalgenes beretninger.

Sekretariatet

Vi har igen i år haft travlt og det gælder i særdeleshed også sekretariatet.

Vi fortsætter lejemålet i Baghuset i Borbergade 111 i samarbejde med Historiske Huse. En kontrakt fra og med 1. juli 2022 er faldet på plads. Det er bestyrelsen og sekretariatet meget glade for.

Mette Nørgaard har desværre valgt at opsige sin stilling ved udgangen af marts 2021. En ny medarbejder, Ingeborg Callesen, er ansat. Hun har med stor kompetence og iver kastet sig ud i løsningen af mange opgaver. Et varmt velkommen.

Ole Kaae har, som frivillig og som formand for planudvalget, udarbejdet mange høringssvar og givet god rådgivning om planspørgsmål m.m. Ole Kaae, i samarbejde med Helge Torm, arrangerer turen til Berlin og Dessau, som nu finder sted i juni 2022.

Tak for Nannas store arbejde og indsats på sekretariatet og for støtten til formand, bestyrelse, udvalgsformænd og - medlemmers arbejde.